

גמרא סדורה

מסכת

שבת

פרק: י"ח

קכו: - קכט:

מהדורה מנוקדת, מפוסקת,
מחולקת לסוגיות ולפסקאות

עם רש"י

יצא לאור על ידי עמותת

"וכל בניך לימודי ה'"

שבט תשע"ג

בהצלחה - יגיעת ומצאת - תאמין!!!

להארות והערות
 דניאל ברק ווינט
 טל' - 0526071122
 דוא"ל vinetd@neto.net.il
 עתניאל ד.ד. הר חברון 90407

©

כל הזכויות על הטקסט, ניקוד ופיסוק
 שמורות למכון הישראלי לפרסומים תלמודיים.
 כל הזכויות על החלוקה לסוגיות ופסקאות
 שמורות לעמותת "וכל בנייך לימודי ה".

ניתן לצלם ולהדפיס לשם לימוד וללא מטרות רווח.

כ"י

מסכת שבת פרק י"ח - "מִפְּנֵי"

576. קכו, ב - קכז, א

מִשְׁנָה

מִפְּנֵי אֶפִּילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תְּבֹן וְשֶׁל תְּבוּאָה,

מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים,

וּמִפְּנֵי בְּטוֹל בֵּית הַמְּדֻרָּשׁ.

אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצֵר.

מִפְּנֵי:

תְּרוּמַת טְהוֹרָה, וְדַמַּי, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנֵיטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁנַפְדּוֹ,

וְהַתּוֹרְמוֹס הַיָּבֵשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל לְעֵזִים.

אֲבָל לֹא:

אֶת הַטֶּבֶל, וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוֹ,

וְלֹא אֶת הַלוֹף, וְלֹא אֶת הַחֶרְדֵּל.

רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל:

מִתִּיר בְּלוֹף, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל עוֹרְבִין.

חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֲצִים וְחֲבִילֵי זָרְדִים,

אִם הִתְקִינוּ לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה - מִטְּלָטְלִין אוֹתָן.

וְאִם לֹא - אֵין מִטְּלָטְלִין אוֹתָן.

גְּמָרָא

הַשְּׁתָּא "חֲמֵשׁ" מִפְּנֵי "אַרְבַּע" מִיִּבְעָא!?

אָמַר רַב חֲסֵדָא:

אַרְבַּע מִחֲמֵשׁ.

אִיכָּא דְאָמְרִי:

אַרְבַּע - מֵאוֹצֵר קָטָן,

וְחֲמֵשׁ - מֵאוֹצֵר גָּדוֹל.

וּמַאי "אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצֵר"?

שְׁלֹא יִתְחִיל בְּאוֹצֵר תְּחִלָּה.

וּמַנִּי?

רַבִּי יְהוּדָה, דְּאִית לֵיהּ מוֹקְצָה.

וּשְׁמוּאֵל אָמַר:

קכו, א - "אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ" - אֲכַדְאֲמְרִי אֵינְשֵׁי, וְאִי בְּעֵי אֶפִּילוֹ טוֹבָא נְמִי מִפְּנֵי.

וּמַאי "אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצֵר"?

שְׁלֹא יִגְמֹר כּוֹלוֹ,

דִּלְמָא אֶתִּי לְאִשְׁוּוּי גּוֹמוֹת, אֲבָל אֶתְחַוִּיל מִתְחִיל.

וּמַנִּי?

רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא,

דְּלִית לֵיהּ מוֹקְצָה.

577. קכו, א

תנו רבנן:

"אין מתחילין באוצר תחילה.
אבל עושה בו שביל כדי שיפנס ויצא".

"עושה בו שביל"!?!

והא אמרת "אין מתחילין"!

הכי קאמר:

עושה בו שביל ברגליו, בכניסתו וביציאתו.

תנו רבנן:

"תבואה צבורה,
בזמן שהתחיל בה מערב שבת - מותר להסתפק ממנה בשבת,
ואם לאו - אסור להסתפק ממנה בשבת,
דברי רבי שמעון.
רבי אחא מתיר".

כלפי לייא!

אלא אימא: "דברי רבי אחא, ורבי שמעון מתיר".

תנא:

"במה שיעור תבואה צבורה?
לתד".

בעא מיניה רב נחומי בר זכריה מאביי:
שיעור תבואה צבורה בכמה?

הרי אמרו:

"שיעור תבואה צבורה לתד".

578. קכז, א

איבעיא להו:

הני "ארבע וּחמש קופות" דקאמר בארבע וּחמש קופות - אין, טפי - לא.
אלמא למעוטי בהילוכא עדיף, או דילמא למעוטי משוי עדיף?

תא שמע:

דתני חדא:

"מפנין אפילו ארבע וּחמש קופות של כדי שמן ושל כדי יין".

ותניא אידך:

"בעשר ובחמש עשרה".

מאי לאו בהא קמיפלגי:

דמר סבר: מעוטי בהילוכא עדיף.

ומר סבר: מעוטי במשוי עדיף.

לא, דכולי עלמא מעוטי בהילוכא עדיף,

ומי סברת "בעשר ובחמש עשרה" קופות קאי? אכדין קאי ולא קשיא.

הא - דמשתקלי חד חד בקופה,

והא - דמשתקלי תרי תרי.

והא - דמשתקלי תלתא תלתא, ובדקורי דהרפניא.

579. קכז, א

איבעיא להו:

הני "ארבע וקמט" דקאמר אף על גב דאית ליה אורחין טובא,
או דילמא הכל לפי האורחין?

ואם תמצוי לומר: הכל לפי האורחין,
חד גברא מפני לכולהו,
או דילמא גברא גברא מפני לנפשיה?

תא שמע:

אמר רבה אמר רבי חייא:

פעם אחת הלך רבי למקום אחד, וראה מקום דחוק לתלמידים,
ויצא לשדה, ומצא שדה מלאה עומרים ועימר רבי כל השדה כולה.
שמע מינה: הכל לפי האורחין.

ורב יוסף אמר רבי הושעיא:

פעם אחת הלך רבי חייא למקום אחד, וראה מקום דחוק לתלמידים,
ויצא לשדה ומצא שדה מלאה עומרים, ועימר רבי חייא כל השדה כולה.
שמע מינה: הכל לפי האורחין.

ועדיין תבעי לך:

חד גברא מפני ליה לכולא,
או דילמא כל גברא וגברא מפני לנפשיה?

תא שמע:

ועימר רבי!

ולטעמיד רבי בדנפשיה עימר!?
אלא צוה ועימר,
ולעולם כל חד וחד מפני לנפשיה.

580. קכז, א-ב

**"מִפְּנֵי הָאוֹרְחִין,
[וּמִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמְּדַרְשׁ]."**

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
גְּדוּלָה הַכְּנֻסָּת אוֹרְחִין כְּהַשְׁכַּמַּת בֵּית הַמְּדַרְשׁ.
דְּקַתְנִי: **"מִפְּנֵי הָאוֹרְחִין וּמִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמְּדַרְשׁ."**

וְרַב דִּימֵי מִנְהַרְדְּעָא אָמַר:
יֹתֵר מִהַשְׁכַּמַּת בֵּית הַמְּדַרְשׁ,
דְּקַתְנִי **"מִפְּנֵי הָאוֹרְחִין"** וְהֵדָר: **"וּמִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמְּדַרְשׁ."**

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב:
גְּדוּלָה הַכְּנֻסָּת אוֹרְחִין מִהַקְּבֵלֶת פְּנֵי שְׂכִינָה,
דְּכַתְיב: **"וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר"**¹ (בראשית יח, ג).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:
בֵּא וְרֵאָה שְׁלֵא כְּמִדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם.
מִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם - אֵין קָטָן יָכוֹל לֹמַר לְגְדוּל "הַמֵּתֵן עַד שְׂאֵבָא אֶצְלֶךָ",
וְאֵילוּ בְּהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתִיב: **"וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצְּאֵתִי"**² (בראשית יח, ג).

אָמַר רַב יְהוּדָה פֻּר שִׁילָא אָמַר רַבִּי אַסִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
שֵׁשֶׁה דְּבָרִים אָדָם אוֹכֵל פִּירוֹתֵיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהִקְרָן קַיִימַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵלוּ הֵן:
הַכְּנֻסָּת אוֹרְחִין,
וּבִיקוּר חוֹלִים,
וְעֵינוֹן תְּפִלָּה,
וְהַשְׁכַּמַּת בֵּית הַמְּדַרְשׁ,
וְהַמְּגַדֵּל בְּנֵיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה,
וְהִדָּן אֶת חֲבֵרוֹ לַכֶּף זְכוּת.

אֵינִי?!
וְהָא אָנּוּ תַנּוּ:
**"אֵלוּ דְּבָרִים שְׂאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָם וְאוֹכֵל פִּירוֹתֵיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִקְרָן קַיִימַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא,
וְאֵלוּ הֵן:
כִּיבוּד אָב וְאִם,
וּגְמִילוֹת חֲסָדִים,
וְהַבָּאת שְׁלוֹם שְׂבִין אָדָם לְחֲבֵרוֹ,
וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוֹלָם".**
הֵנִי - אֵין, מִיְדֵי אַחֲרֵינָא - לֹא!

קכז, ב. הֵנִי נִמְי³ בְּגִמְלוֹת חֲסָדִים שְׂיִיכִי.

לִישָׁנָא אַחֲרֵינָא:
הֵנִי בְּהֵנִי שְׂיִיכִי.

¹ וַיֹּאמֶר אֲדוּנִי אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ

² וַיֹּאמֶר אֲדוּנִי אִם נָא מִצְּאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ

³ מסורת הש"ס ורש"י ל"ג: "בְּגִמְלוֹת חֲסָדִים שְׂיִיכִי. לִישָׁנָא אַחֲרֵינָא: הֵנִי" נ"מ והאם השכמת בית המדרש הוי סידור והוי גמילות חסדים, או לימוד תורה.

581. קכז, ב

תנו רבנן:

"הָדָן חֲבִירוֹ לְכַף זְכוּת דָּנִין אוֹתוֹ לְזְכוּת.
וּמַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שִׁירָד מִגְּלִיל הָעֲלִיוֹן וְנִשְׁכַּר אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת בְּדָרוֹם לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים.
עָרַב יוֹם הַנְּפֹרִים אָמַר לוֹ: תֵּן לִי שְׂכָרִי, וְאַלֶּךְ וְאַזּוֹן אֶת אִשְׁתִּי וּבְנִי.
אָמַר לוֹ: אֵין לִי מַעוֹת.
אָמַר לוֹ: תֵּן לִי פִירוֹת.
אָמַר לוֹ: אֵין לִי.
תֵּן לִי קֶרֶקַע.
אֵין לִי.
תֵּן לִי בְהֵמָה.
אֵין לִי.
תֵּן לִי כָרִים וּבְסֻתוֹת.
אֵין לִי.
הַפְּשִׁיל כְּלָיו לְאַחוֹרָיו, וְהִלֵּךְ לְבֵיתוֹ בְּפָחִי נֶפֶשׁ.
לְאַחַר הַרְגֵל נָטַל בַּעַל הַבַּיִת שְׂכָרוֹ בְּיָדוֹ, וְעָמַד מִשׁוֹי שְׁלֹשָׁה חֳמוּרִים,
אֶחָד שֶׁל מֵאֵכֶל, וְאֶחָד שֶׁל מִשְׁתֵּה, וְאֶחָד שֶׁל מִיַּיִן מְגָדִים, וְהִלֵּךְ לוֹ לְבֵיתוֹ.
אֶחָד שֶׁאֵכְלוּ וְשָׁתוּ נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ.
אָמַר לוֹ: בְּשַׁעָה שֶׁאָמַרְתָּ לִּי "תֵּן לִי שְׂכָרִי" וְאָמַרְתִּי "אֵין לִי מַעוֹת", בְּמָה חֲשַׁדְתָּנִי?
אָמַרְתִּי: שְׁמָא פְּרָקַמְטִיא בְּזוּל נִזְדַּמְנָה לָךְ, וְלִקְחַתָּ בְהוֹ.
וּבְשַׁעָה שֶׁאָמַרְתָּ לִּי "תֵּן לִי בְהֵמָה", וְאָמַרְתִּי "אֵין לִי בְהֵמָה", בְּמָה חֲשַׁדְתָּנִי?
אָמַרְתִּי: שְׁמָא מוּשְׁכַּרְתָּ בְּיַד אֲחֵרִים.
בְּשַׁעָה שֶׁאָמַרְתָּ לִּי "תֵּן לִי קֶרֶקַע", וְאָמַרְתִּי לָךְ "אֵין לִי קֶרֶקַע", בְּמָה חֲשַׁדְתָּנִי?
אָמַרְתִּי: שְׁמָא מוּחַכְרָתָּ בְּיַד אֲחֵרִים הִיא.
וּבְשַׁעָה שֶׁאָמַרְתִּי לָךְ "אֵין לִי פִירוֹת" בְּמָה חֲשַׁדְתָּנִי?
אָמַרְתִּי: שְׁמָא אֵינָן מַעוֹשְׂרוֹת.
וּבְשַׁעָה שֶׁאָמַרְתִּי לָךְ "אֵין לִי כָרִים וּבְסֻתוֹת" בְּמָה חֲשַׁדְתָּנִי?
אָמַרְתִּי: שְׁמָא הַקְדִּישׁ כָּל נִכְסָיו לַשָּׁמַיִם.
אָמַר לֵיהֶם: הָעֶבֶדְדָה, כִּי הָיָה הַדְרָתִי כָּל נִכְסֵי בַשְּׁבִיל הוֹרְקָנוֹס בְּנֵי שְׁלָא עָסַק בְּתוֹרָה.
וּכְשֶׁבִאֲתִי אֶצֶל חֲבִירֵי בְּדָרוֹם הִתִּירוּ לִי כָּל נְדָרַי.
וְאַתֶּם כָּשֶׁם שִׁדְנַתִּי לְזְכוּת,
הַמְּקוֹם יָדִין אוֹתְךָ לְזְכוּת".

תנו רבנן:

"מַעֲשֶׂה בְּחִסִּיד אֶחָד שֶׁפָּדָה רִיבָה אַחַת בֵּת יִשְׂרָאֵל, וְלִמְלוֹן הַשְּׂכִיבָה תַּחַת מַרְגְּלוֹתָיו.
לְמַחַר יָרַד וְטָבַל וְשָׁנָה לְתַלְמִידָיו.
וְאָמַר לָהֶם: בְּשַׁעָה שֶׁהִשְׁכַּבְתִּיהָ תַּחַת מַרְגְּלוֹתַי, בְּמָה חֲשַׁדְתֶּנִּי?
אָמַרְנוּ שְׁמָא יֵשׁ בְּנוֹ תַלְמִיד שְׂאִינוּ בְּדוּק לְרַבִּי.
בְּשַׁעָה שִׁירְדְתִי וְטָבַלְתִּי בְּמָה חֲשַׁדְתֶּנִּי?
שְׁמָא מִפְּנֵי טוֹרַח הַדֶּרֶךְ אִירַע קָרִי לְרַבִּי.
אָמַר לָהֶם: הָעֶבֶדְדָה! כִּי הָיָה.
וְאַתֶּם כָּשֶׁם שִׁדְנַתֶּנִּי לְכַף זְכוּת הַמְּקוֹם יָדִין אֶתְכֶם לְכַף זְכוּת".

תנו רבנן:

"פַּעַם אַחַת הוּצָרָךְ דָּבָר אֶחָד לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים אֶצֶל מִטְרוֹנִיתָא אַחַת,
שָׁכַל גְּדוּלֵי רוּמֵי מְצוּיִין אֶצְלָה.
אָמַר: מִי יֵלֵךְ?
אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי אֵלֶיךָ.
הִלֵּךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְתַלְמִידָיו.
כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְפֶתַח בֵּיתָה חָלַץ תְּפִילּוֹ בְּרַחוּק אַרְבַּע אַמּוֹת,

וְנִכְנַס וְנָעַל הַדֶּלֶת בְּפָנָיו.
אֲחֵר שִׁיצָא יָרַד וְטָבַל וְשָׁנָה לְתַלְמִידָיו.
וְאָמַר לְהוֹ: בְּשַׁעָה שְׁחַלְצָתִי תְּפִילִין, בְּמָה חֲשַׁדְתוּנִי?
אָמְרָנוּ: כְּסָבוֹר רַבִּי, לֹא יִכְנָסוּ דְבָרֵי קְדוּשָׁה בְּמָקוֹם טוֹמְאָה.
בְּשַׁעָה שְׁנַעַלְתִּי בְּמָה חֲשַׁדְתוּנִי?
אָמְרָנוּ: שָׁמָא דְּבַר מַלְכוּת יֵשׁ בֵּינוּ לְבִינָה.
בְּשַׁעָה שְׁיַרְדְּתִי וְטָבַלְתִּי בְּמָה חֲשַׁדְתוּנִי?
אָמְרָנוּ: שָׁמָא נִיתְזָה צִינּוֹרָא מִפִּיהָ עַל בְּגָדָיו שֶׁל רַבִּי.
אָמַר לְהֵם: הָעֲבוּדָה! כֵּךְ הִיָּה.
נֶשֶׁם שְׁדַנְתוּנִי לְזָכוֹת, הַמָּקוֹם יָדִין אֶתְכֶם לְזָכוֹת."

582. קכז, ב

"מפנין תרומה טהורה, ודמאי, ומעשר ראשון שניטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והתורמוס היבש, מפני שהוא מאכל לעזים".

פשיטא!

לא צריכא דמנחה ביד ישראל.

מהו דתימא: כיון דלא חזיא ליה אסור, קא משמע לן: כיון דחזיא לכהן שפיר דמי.

"ודמאי".

"דמאי" - הא לא חזי ליה!

כיון דאי בעי מפקר ליה לנכסיה, והוה עני, וחזיא ליה, השתא נמי חזי ליה. דתנן:

"מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי".

ואמר רב הונא:

תנא:

"בית שמאי אומרים:

אין מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי.

ובית הלל אומרים:

מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי".

"מעשר ראשון שניטלה תרומתו".

פשיטא!

לא צריכא שהקדימו בשבולים, ונטלה הימנו תרומת מעשר, ולא נטלה הימנו תרומה גדולה.

וכי הא דאמר רבי אבהו אמר ריש לקיש:

מעשר ראשון שהקדימו בשבולין - פטור מתרומה גדולה,

שנאמר: "והרמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר" (במדבר יח, כו),

מעשר מן המעשר אמרת לך, ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר.

אמר ליה רב פפא לאביי:

אי הכי, אפילו הקדימו בכרי נמי ליפטור!

אמר ליה:

עליך אמר קרא: "מכל מתנתיכם תרימו"⁴ (במדבר יח, כט).

ומה ראית?

האי - אידגן,

והאי - לא אידגן.

⁴ מכל מתנתיכם תרימו את כל תרומת ה' מכל חלבנו את מקדשו ממנו

"וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי".

פְּשִׁיטָא!

לא צְרִיכָא, שְׁנַתְּנוּ אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נִתְּנוּ אֶת הַחוֹמֶשׁ.
הָא קָא מְשַׁמַּע לָן: דְּאִין חוֹמֶשׁ מְעַבְבַּ.

"וְהַתּוֹרֵמַס הַיְבֵשׁ".

דְּוֹקָא יְבֵשׁ,
אָבֵל לַח - לא.

מַאי טַעְמָא?

כִּיּוֹן דְּמְרִיר לֹא אֶכְלָה.

583. קכח, א

קכח, א "אבל לא את הטבל".

פשיטא!

לא צריכא בטבל טבול מדרבנן,
שזרעו בעציץ שאינו נקוב.

"ולא מעשר ראשון".

פשיטא!

לא צריכא, שהקדימו בכרי, שנטל ממנו מעשר ולא נטלה ממנו תרומה גדולה.
מהו דתימא: כדאמר ליה רב פפא לאביי,
קא משמע לן: כדשני ליה אביי.

"ולא את מעשר שני".

פשיטא!

לא צריכא דנפדו, ולא נפדו כהלכתן.
מעשר - שפדאו על גבי אסימון,
דרחמנא אמר: "וצרת הכסף בידך"⁵ (דברים יד, כה) - דבר שיש בו צורה.
הקדש - שחיללו על גבי קרקע,
דרחמנא אמר: "ונתן הכסף וקם לו"⁶ (ויקרא כו, ט).

ולא את הלוף".

תנו רבנן:

"מטלטלין את החצב - מפני שהוא מאכל לצבאים,
ואת החרדל - מפני שהוא מאכל ליונים.
רבן שמעון בן גמליאל אומר:
אף מטלטלין שברי זבובית - מפני שהוא מאכל לנעמיות.
אמר ליה רבי נתן:
אלא מעתה: חבילי זמורות יטלטלו מפני שהוא מאכל לפילין?!"

ורבן שמעון בן גמליאל: נעמיות - שכחי, פילין - לא שכחי.

אמר אממר:

והוא דאית ליה נעמיות.

אמר רב אשי לאממר:

אלא דקאמר ליה רבי נתן לרבן שמעון בן גמליאל: "חבילי זמורות יטלטל מפני שהוא מאכל לפילין"
אי אית ליה פילין אמאי לא?
אלא ראוי,
הכי נמי ראוי.

⁵ ונתת בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו

⁶ ואם-גאל יטאל את-השדה הפקדיש אתו וקסף חמשית קסף-ערקה עליו וקם לו. הגמרא לא מצטטת בדיוק עיין תוד"ה "ונתן הכסף".

אָמַר אַבְיִי:

רָבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא פּוֹלְהוּ סְבִירָא לְהוּ:
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם.

רָבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל?

הָא דְאִמְרוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן?

דִּתְנִן:

"בְּנֵי מַלְכִים סָכִין עַל גְּבֵי מַכּוֹתֵיהֶן שָׁמֶן וְוָרֵד,

שָׁבוּ דְרָבֵן שֶׁל בְּנֵי מַלְכִים לְסוּף בְּחוּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר:

כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם" (שבת קיא.).

רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא?

דִּתְנִינָא:

"הָרִי שֶׁהָיוּ נוֹשִׁין בּוֹ אֶלֶף מָנָה, וְלָבוֹשׁ אֵיצְטְלָא בֵּת מָאָה מָנָה מִפְּשִׁיטִין אוֹתוֹ,

וּמַלְבִּישִׁין אוֹתוֹ אֵיצְטְלָא הָרְאוּיָה לוֹ".

תָּנָא מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, וְתָנָא מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא:

"כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִין לְאוֹתָהּ אֵיצְטְלָא".

584. קכח, א

"חבילי קש וחבילי עצים".

תנו רבנן:

"חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים,
אם התקינן למאכל בהמה - מטלטלין אותן,
ואם לאו - אין מטלטלין אותן.

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

חבילין הניטלין ביד אחד - מותר לטלטלן,

בשתי ידים - אסור לטלטלן.

חבילי סיאָה אָזוב וקורנית,

הבניסן לעצים - אין מסתפק מהן בשבת,

למאכל בהמה - מסתפק מהן בשבת.

וקוטם ביד ואוכל, ובלבד שלא יקטום בכלי,

ומולל ואוכל, ובלבד שלא ימלול בכלי הרבה,

דברי רבי יהודה.

וחכמים אומרים:

מולל בראשי אצבעותיו ואוכל,

ובלבד שלא ימלול בידו הרבה כדרך שהוא עושה בחול.

וכן באמיתא וכן בפיוגם וכן בשאר מיני תבלין".

מאי "אמיתא"?

"ניניא".

"סיאָה"?

אמר רב יהודה:

"צתרי".

"אָזוב"?

"אברתא".

"קורנית"?

קורניתא שמה.

והא ההוא דאמר להו:

מאן בעי קורניתא?

ואישתכח חשי!

אלא:

"סיאָה" - צתרי,

"אָזוב" - אברתא,

"קורניתא" - חשי.

585. קכח, א-ב

איתמר:

בְּשֵׁר מְלִיחַ - מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ בְּשֵׁבֶת.

בְּשֵׁר תַּפְּל: רַב הוֹנָא אָמַר: מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ,

רַב חֲסֵדָא אָמַר: אָסוּר לְטַלְטְלוֹ.

"רַב הוֹנָא אָמַר: מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ".

וְהָא רַב הוֹנָא תַלְמִיד דְרַב הוּוּה, וְרַב כְּרִבִי יְהוּדָה סְבִירָא לֵיהּ, דְאֵית לֵיהּ מוֹקְצָה!

בְּמוֹקְצָה לְאֶכִילָהּ - סְבֵר לָהּ כְּרִבִי יְהוּדָה,

בְּמוֹקְצָה לְטַלְטֵל - סְבֵר לָהּ כְּרִבִי שְׁמַעוֹן.

"רַב חֲסֵדָא אָמַר: אָסוּר לְטַלְטְלוֹ".

וְהָא רַב יִצְחָק בְּר אֲמִי אֵיקְלַע לְבֵי רַב חֲסֵדָא,

וְחִזָּא הֵהוּא בְר אַוּוּזָא דְהוּוּ קָא מְטַלְטְלוֹ לֵיהּ מִשְׁמִשָּׂא לְטוּלָא,

וְאָמַר רַב חֲסֵדָא: חֲסֵרוֹן בֵּיס קָא חִזִּינֵן הֲכָא!

שְׂאֵנִי בְר אַוּוּזָא, דְחִזִּי לְאוּמְצָא.

תְּנֵי רַבְנֵן:

"דָּג מְלִיחַ מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ,

דָּג תַּפְּל אָסוּר לְטַלְטְלוֹ.

בְּשֵׁר, בֵּין תַּפְּל וּבֵין מְלִיחַ - מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ".⁷

תְּנֵי רַבְנֵן:

"מְטַלְטְלִין אֶת הַעֲצָמוֹת - מְפִנִי שְׁהוּא מְאָכֵל לְכַלְבִּים.

בְּשֵׁר תַּפּוּחַ - מְפִנִי שְׁהוּא מְאָכֵל לְחִיָּה,

מִים מְגוּלִין - מְפִנִי שְׁהוּן רְאוּיִין לְחִתּוּל.

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר:

כֹּל עֲצָמוֹן אָסוּר לְשִׁהוּתָן מְפִנִי הַסְכְּנָה".

קכח, ב

⁷ מסורת הש"ס מביא את המהרש"ל שלא גורס: "וסתמא כרבי שמעון". ועיין בתוד"ה דג תפל.

586. קכח, ב

משנה

בופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו.
 תרגולת שברחה דוחין אותה עד שתבנס.
 מדדיו עגליו וסיעיו.
 אשה מדדה את בנה.
 אמר רבי יהודה:
 אימתי בזמן שהוא נוטל אחת ומניח אחת,
 אבל אם היה גורר - אסור.

גמרא

אמר רב יהודה אמר רב:
 בהמה שנפלה לאמת המים,
 מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה,
 ואם עלתה עלתה.

מיתבי:

"בהמה שנפלה לאמת המים - עושה לה פרנסה במקומה, בשביל שלא תמות".
 "פרנסה" - אין, "כרים וכסתות" - לא!

לא קשיא:

הא דאפשר בפרנסה,
 הא דאי אפשר בפרנסה,

אפשר בפרנסה - אין
 ואי לא - מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה.

והא קא מבטל כלי מהיכנו!

סבר: מבטל כלי מהיכנו - דרבנו,
 צער בעלי חיים - דאורייתא.
 ואתי דאורייתא ודחי דרבנו.

587. קכח, ב

"תִּרְנְגוּלַת שְׁבָרָה [דוּחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּבְנֶס].".

"דוּחִין" - אין,
מִדְדִין - לא.

תִּנְיָא לְהָא,
דְתַנּוּ רַבִּנּוּ:
"מִדְדִין בְּהֵמָה חִיָּה וְעוֹף בְּחֶצֶר,
אֲבָל לֹא אֶת הַתִּרְנְגוּלַת".

תִּרְנְגוּלַת מַאי טַעְמָא לֹא?

אָמַר אַבְי:
מִשּׁוּם דְּמִקְפִּיא נַפְשָׁה.

תִּנְיָ חֲדָא:
"מִדְדִין בְּהֵמָה וְחִיָּה וְעוֹף - בְּחֶצֶר,
אֲבָל לֹא - בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים,
וְהָאִשָּׁה מְדַדָּה אֶת בְּנָהּ - בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים,
וְאִין צְרִיךְ לומר בְּחֶצֶר".

וְתַנְיָ אִידָּהּ:
"אִין עוֹקְרִין בְּהֵמָה וְחִיָּה וְעוֹף בְּחֶצֶר,
אֲבָל דוּחִין בְּהוּ שִׁיבְנֶסוּ".

הָא גּוּפָא קִשְׂיָא:
אָמַרְתָּ "אִין עוֹקְרִין" - אֲבָל דְּדוּיִי מִדְדִין,
הֲדַר אָמַרְתָּ "דוּחִין" - אין, מִדְדִין - לא!

אָמַר אַבְי:
סִיפָא אֶתְאֵן לְתִרְנְגוּלַת.

אָמַר אַבְי:
הָאִי מַאן דְּשָׁחִיט תִּרְנְגוּלַת לְכַבְשִׁינְהוּ לְכַרְעִיה בְּאַרְעָא,
אִי נְמִי גִידֵל לְהוּ מִיֵּדֵל,
דְּדִילְמָא מִנַּח לְהוּ לְטוּפְרִיה בְּאַרְעָא, וְעַקֵּר לְהוּ לְסִימְנִים.

588. קכח, ב

משנה

אין מילדין את הבהמה ביום טוב, אבל מסעדין.
 ומילדין את האשה בשבת, וקורין לה חכמה ממקום למקום,
 ומחללין עליה את השבת,
 וקושרין את הטיבור.
רבי יוסי אומר:
 אף חותכין.
 וכל צרכי מילה עושין בשבת.

גמרא

כיצד "מסעדין"?

רב יהודה אומר:
 אוחו את הולד שלא יפול לארץ.

רב נחמן אומר:
 דוחק בבשר כדי שיצא הולד.

תניא פותיה דרב יהודה:
"כיצד מסעדין?"
 אוחזין את הולד שלא יפול לארץ, ונופח לו בחוטמו, ונותן לו דד לתוף פיו כדי שינק.
אמר רבן שמעון בן גמליאל:
 מרחמין היינו על בהמה טהורה ביום טוב".

היכי עביד?

אמר אביי:
 מביא בול של מלח, ומניח לה בתוף הרחם, כדי שתזכור צערה ותרחם עליו.
 ומזלפין מי שליא על גבי וד, כדי שתריח ריחו ותרחם עליו.
 ודוקא טהורה, אבל טמאה לא.

מאי טעמא טמאה לא?

טמאה לא מרחקא ולדא,
 ואי מרחקא ולדא לא מקרבא.

589. קכח, ב

"מִילְדִין אֶת הָאִשָּׁה [בְּשַׁבַּת, וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וּמְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבַּת, וְקוֹשְׁרִין אֶת הַטִּיבוֹר"] .

מִכְּדֵי תֵנָּא לִיה: "מִילְדִין אֶת הָאִשָּׁה וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם",
"מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבַּת" - לְאֵתוּי מְאִי?

לְאֵתוּי הָא דְתֵנּוּ רַבָּנִן:

"אִם הֵיְתָה צְרִיכָה לְנֵר - חֲבִירְתָּהּ מְדַלְקַת לָהּ אֶת הַנֵּר.
וְאִם הֵיְתָה צְרִיכָה לְשִׁמּוֹן - חֲבִירְתָּהּ מְבִיאָה לָהּ שִׁמּוֹן בֵּיד,
וְאִם אִינוּ סַפֵּק בֵּיד - מְבִיאָה בְּשַׁעֲרָה,
וְאִם אִינוּ סַפֵּק בְּשַׁעֲרָה - מְבִיאָה לָהּ בְּכַלִּי".

אָמַר מֶר:

"אִם הֵיְתָה צְרִיכָה לְנֵר - חֲבִירְתָּהּ מְדַלְקַת לָהּ אֶת הַנֵּר".

פְּשִׁטָּא!

לֹא צְרִיכָא בְּסוּמָא,
מֵהוּ דְתִימָא: כִּיּוֹן דְלֹא חֲזִיא - אָסוּר,
קָא מִשְׁמַע לֵן אִיתוּבִי מִיתְבָּא דְעֵתָה.
סְבָרָא: אִי אִיכָא מִיּוֹדֵי חֲזִיא חֲבִירְתָּהּ וְעֵבְדָה לִי.

"אִם הֵיְתָה צְרִיכָה לְשִׁמּוֹן - [חֲבִירְתָּהּ מְבִיאָה לָהּ שִׁמּוֹן בֵּיד,
וְאִם אִינוּ סַפֵּק בֵּיד - מְבִיאָה בְּשַׁעֲרָה,
וְאִם אִינוּ סַפֵּק בְּשַׁעֲרָה - מְבִיאָה לָהּ בְּכַלִּי] .

תִּיפּוּק לִיה מִשׁוּם סְחִיטָה!

רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְאָמְרֵי תַרְוִיְהוּ:
אִין סְחִיטָה בְּשִׁיעָר.

רַב אִשִּׁי אָמַר:

אֲפִילוּ תִימָא יֵשׁ סְחִיטָה בְּשִׁיעָר,
מְבִיאָה לָהּ בְּכַלִּי דְרַךְ שַׁעֲרָה, דְכַמָּה דְאֲפָשֵׁר לְשִׁנּוּי מִשְׁנִינָן.

590. קכח, ב - קכט, א

אמר רב יהודה אמר שמואל:
 חיה כל זמן שהקבר פתוח,
 בין אמרה: "צריכה אני", בין לא אמרה: "צריכה אני" - מחללין עליה את השבת.
 נסתם הקבר:
 קכט, א בין אמרה: "צריכה אני", בין לא אמרה: "צריכה אני" - אין מחללין עליה את השבת.

רב אשי מתני הכי.

מז זוטרא מתני הכי:
 אמר רב יהודה אמר שמואל:
 חיה כל זמן שהקבר פתוח,
 בין אמרה: "צריכה אני" ובין אמרה: "אין צריכה אני" - מחללין עליה את השבת.
 נסתם הקבר:
 אמרה: "צריכה אני" - מחללין עליה את השבת.
 לא אמרה: "צריכה אני" - אין מחללין עליה את השבת.

אמר ליה רבינא למרימר:
 מז זוטרא מתני לקולא,
 ורב אשי מתני לחומרא.
 הלכתא כמאן?

אמר ליה:
 הלכה כמז זוטרא,
 ספק נפשות להקל.

מאימתי "פתיחת הקבר"?

אמר אביי:
 משעה שתשב על המשבר.

רב הונא פריה דרב יהושע אמר:
 משעה שהדם שותת ויורד.

ואמרי לה:
 משעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה.

עד מתי "פתיחת הקבר"?

אמר אביי:
 שלשה ימים.

רבא אמר משמיה דרב יהודה:
 שבועה.

ואמרי לה:
 שלשים.

אָמְרֵי נְהַרְדְּעֵי:

חֵיָהּ: שְׁלֹשָׁה, שִׁבְעָה וְשְׁלֹשִׁים.

שְׁלֹשָׁה - בֵּין אֲמָרָה "צְרִיכָה אָנִי", וּבֵין אֲמָרָה "לֹא צְרִיכָה אָנִי" - מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת.

שִׁבְעָה - אֲמָרָה: "צְרִיכָה אָנִי" - מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת,

אֲמָרָה "לֹא צְרִיכָה אָנִי" - אֵין מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת.

שְׁלֹשִׁים - אֲפִילוּ אֲמָרָה "צְרִיכָה אָנִי" - אֵין מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת,

אָבֵל עוֹשִׂין עַל יְדֵי אֲרַמָּאֵי.

כְּדָרְב עוֹלָא בְרִיה דְרַב עִילָאֵי,

דְאָמַר: כָּל צְרִיכֵי חוּלָה נַעֲשִׂין עַל יְדֵי אֲרַמָּאֵי בַשַּׁבָּת, וְכְדָרְב הַמְּנוּנָא.

דְאָמַר רַב הַמְּנוּנָא:

דְּבַר שְׂאִין בּוּ סַכְנָה - אוֹמַר לְגוּי וְעוֹשָׂה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל:

לְחֵיָה שְׁלֹשִׁים יוֹם.

לְמָאֵי הִלְכְתָא?

אָמְרֵי נְהַרְדְּעֵי:

לְטַבִּילָה.

אָמַר רַבָּא:

לֹא אָמַרְן אֱלָא שְׂאִין בַּעֲלָה עַמָּה,

אָבֵל בַּעֲלָה עַמָּה - בַּעֲלָה מְחַמְמָה.

כִּי הָא דְבִרְתֵיהָ דְרַב חֲסֵדָא טַבְלָה בְּגוּ תְלִיתִין יוֹמִין, שְׁלֹא בַפְנֵי בַעֲלָה, וְאַצְטְנִיאָתָּ.

וְאַמְטוּי לְעַרְסָה בְּתַרְיָה רַבָּא לְפּוּמְבִדִיתָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל:

עוֹשִׂין מְדוּרָה לְחֵיָה בַשַּׁבָּת בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים.

סָבוּר מִיָּנָה: לְחֵיָה - אֵין, לְחוּלָה - לֹא,

בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים - אֵין, בִּימוֹת הַחֶמֶה - לֹא.

וְלֹא הִיא,

לֹא שְׁנָא חֵיָה וְלֹא שְׁנָא חוּלָה,

לֹא שְׁנָא בִימוֹת הַגְּשָׁמִים וְלֹא שְׁנָא בִימוֹת הַחֶמֶה.

מְדַאֲתַמַּר:

אָמַר רַב חֵיִיא בַר אָבִין אָמַר שְׁמוּאֵל:

הַקִּיז דָּם וְנִצְטַנְן - עוֹשִׂין לוֹ מְדוּרָה אֲפִילוּ בְּתַקּוּפַת תַּמּוּז.

591. קכט, א-ב

[אתמר:

אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל:
הקזי דם ונצטונן - עושין לו מדורה אפילו בתקופת תמוז].

שמואל - צלחו ליה תכתקא דשאגא.
רב יהודה - צלחו ליה פתורא דיןנה.
לרבה - צלחו ליה שרשיפא.

ואמר ליה אביי לרבה:
והא קעבר מר משום: "בל תשחית!"

אמר ליה:
"בל תשחית" דגופאי עדיף לי.

אמר רב יהודה אמר רב:
לעולם ימכור אדם קורות ביתו, ויקח מנעלים לרגליו.
הקזי דם ואין לו מה יאכל - ימכור מנעלים שברגליו ויספיק מהן צרכי סעודה.

מאי "צרכי סעודה"?

רב אמר:
בשר.

ושמואל אמר:
יין.

"רב אמר: בשר" - נפשא חלף נפשא.
"ושמואל אמר: יין" - סומקא חלף סומקא.

(סימן "שנמסר" שמואל, רבי יוחנן, רב נחמן, רב יוסף, רבה).

שמואל ביומא דעבד מילתא, עבדי ליה תבשילא דטחלי.

רבי יוחנן שתי עד דנפיק תיהיא מאוניה.

ורב נחמן שתי עד דקפי טחליה.

רב יוסף שתי עד דנפיק מריבדא דכוסילתא.

רבא מהדר אחמרא בר תלתא טרפי.

אמר להו רב נחמן פר יצחק לרבנן:
במטותא מינייכו, ביומא דהקזה אמרו לבייתיכו: נחמן אקלע לגבן.

וכולהו אערומי אסירי, בר מהאי ערמה דשרי.

מאן דעביד מילתא ולא אפשר ליה,

לישקול זוזא מכא ולזיל לשוב חנותא, עד דטעים שיעור רביעתא.

ואי לא - ליכול שב תמרי אוכמתא, ולישוף מישחא בצידעיה, וניגני בשמשא.

אבלט אשכחיה לשמואל דגני בשמשא.
אמר ליה: חכימא דיהודאי, בישא מי הוי טבא?!
אמר ליה: יומא דהקנה הוא.

ולא היא,
אלא איכא יומא דמעלי בה שמשא בכוליה שתא - יומא דנפלה ביה תקופת תמוז.
וסבר: לא איגלי ליה.

(היקל ברוח טעמא שקה - סימן)

רב ושמואל דאמרי תרוניהו:
כל המקיל בסעודת הקזת דם מקילין לו מזונותיו מן השמים,
ואומרים: הוא על חיינו לא חס, אגני אחוס עליו!?

רב ושמואל דאמרי תרוניהו:
האי מאן דעביד מילתא, לא ליתב היכא דכריד זיקא,
דילמא שפי ליה אומנא ומזקים ליה ארביעתא, ואתי זיקא ושאיף מיניה, ואתי לידי סכנה.

שמואל הוה רגיל ועבד מילתא בביתא דשב לבינא ואריחא,
יומא חדא עבד, וארגיש בנפשיה.
בדק, וחסר חד אריכא.

רב ושמואל דאמרי תרוניהו:
האי מאן דעביד מילתא - ליטעום מידי וחדר ליפוק.
דאי לא טעים מידי:
אי פגע בשכבא - ירקא אפיה.
אי פגע במאן דקטל נפשא - מית.
אי פגע - אבדבר אחר - קשה לדבר אחר.

קכט,ב

רב ושמואל דאמרי תרוניהו:
האי מאן דעביד מילתא לישחי פורתא וחדר ליקום,
דאמר מר:
"חמישה דברים קרובין למיתה יותר מן החיים, ואלו הן:
אכל ועמד,
שתה ועמד,
ישן ועמד,
הקז דם ועמד,
שימש מטתו ועמד.

אמר שמואל:
פורסא דדמא כל תלתין יומין.
ובין הפרקים - ימעט,
ובין הפרקים - יחזור וימעט.

אמר שמואל:
פורסא דדמא: חד בשבתא, ארבעה, ומעלי שבתא.
אבל שני וחמישי - לא.

דאָמַר מֶר:

מִי שֵׁישׁ לוֹ זְכוּת אָבוֹת - יִקְיֹז דָּם בְּשָׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי,
שְׁבִית דִּין שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה שְׁוִין כְּאַחַד.

בְּתֵלְתָא בְּשַׁבְּתָא - מַאי טַעְמָא לֹא?

מִשּׁוּם דְּקִיָּמָא לֵיהּ מַאֲדִים בְּזוּוֹי.

מַעֲלֵי שַׁבְּתָא נְמִי קִיָּמָא בְּזוּוֹי!

כִּינּוּן דְּדָשׁוּ בֵּיהּ רַבִּים - "שִׁמְרֵי פְתָאִים ה'" (תהלים קטז, ו).

אָמַר שְׁמוּאֵל:

אַרְבַּעָה דְּהוּא אַרְבַּעָה,

אַרְבַּעָה דְּהוּא אַרְבִּיסַר,

אַרְבַּעָה דְּהוּא עֶשְׂרִים וְאַרְבַּעָה,

אַרְבַּעָה דְּלִיכָא אַרְבַּע בְּתַרְיָה - סַפְנָתָא.

רַאשׁ חוֹדֶשׁ וְשָׁנֵי לוֹ - חוֹלְשָׁא.

שְׁלִישֵׁי לוֹ - סַכְנָה.

מַעֲלֵי יוֹמָא טָבָא - חוֹלְשָׁא.

מַעֲלֵי יוֹמָא דְּעַצְרָתָא - סַפְנָתָא.

וְגִזְרוּ רַבְּנֵי אַבּוּלְהוּ מַעֲלֵי יוֹמָא טָבָא - מִשּׁוּם יוֹמָא טָבָא דְּעַצְרָתָא,

דְּנַפִּיק בֵּיהּ זִיקָא, וְשָׁמִיָּה טָבוּחַ,

דְּאִי לֹא קַבְּלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, הָוּה טָבַח לָהּ לְבַשְׂרֵיהּ וְלְדַמֵּיהּ.

אָמַר שְׁמוּאֵל:

אַכַּל חֲטָה, וְהִקְיֹז דָּם - לֹא הִקְיֹז אֱלָא לְאוֹתָהּ חֲטָה.

וְהִנֵּי מִיֵּלֵי לְרַפּוּאָה,

אַבַּל לְאוֹקוּלֵי מִיקִּיל.

הַמְקִיז דָּם:

שְׁתִּיָּה - לְאַלְתֵּר.

אַכִּילָהּ - עַד חֲצֵי מִיל.

אִיבְעִיא לָהּ:

"שְׁתִּיָּה - לְאַלְתֵּר"

מַעֲלֵי, אַבַּל בְּתַר הָכִי - קָשִׁי,

אוּ דִילְמָא לֹא קָשִׁי וְלֹא מַעֲלֵי?

תִּיקוּ.

אִיבְעִיא לָהּ:

"אַכִּילָהּ - עַד חֲצֵי מִיל".

הוּא דְּקַמַּעֲלֵי, הָא בְּתַר הָכִי וּמִקַּמֵּי הָכִי - קָשִׁי,

אוּ דִילְמָא - לֹא קָשִׁי וְלֹא מַעֲלֵי?

תִּיקוּ.

592. קכט, ב

מְכַרִּיז רַב:

מֵאָה קָרִי בְּזוּזָא,

מֵאָה רִישֵׁי בְּזוּזָא.

מֵאָה שְׁפָמִי - וְלֹא כְּלוּם.

אָמַר רַב יוֹסֵף:

כִּי הוֹיֵנָּה בֵּי רַב הוֹנָא:

יוֹמָא דְּמִפְגְּרֵי בֵּיהּ רַבְּנָן אָמְרִי:

הָאִידְנָא יוֹמָא דְּשְׁפָמִי הוּא, וְלֹא יְדַעְנָא מַאי קְאָמְרִי.

593. קכט, ב

"קושרין הטבור".

תנו רבנן:

"קושרין הטבור.

רבי יוסי אומר:

אף חותכין.

וטומניו השליא כדי שיחם הולד.

אמר רבן שמעון בן גמליאל:

בנות מלכים - טומנות בספלים של שמן,

בנות עשירים - בספוגים של צמר,

בנות עניים - במוכין".

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה אמר רב:

הלכה כרבי יוסי.

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה אמר רב:

מודים חכמים לרבי יוסי בטבור של שני תינוקות, שחותכין.

מאי טעמא?

דמנתחי אהדדי.

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבונה אמר רב:

כל האמור בפרשת תוכחה (יחזקאל, טז) עושין לחיה בשבת.

שנאמר: "ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרף,

ובמים לא רחצת למשעי, והמלח לא המלחת, והחתל לא התלת" (יחזקאל טז, ד).

"ומולדותיך ביום הולדת" - מכאן שמילדים את הולד בשבת.

"לא כרת שרף" - מכאן שחותכין הטבור בשבת.

"ובמים לא רחצת למשעי" - מכאן שרוחצין הולד בשבת.

"והמלח לא המלחת" - מכאן שמולחין הולד בשבת.

"והחתל לא התלת" - מכאן שמולפפין הולד בשבת.

הדרן עלך מפנין